

MARKKINAOIKEUS

PÄÄTÖS

Nro 480/18

28.9.2018

Dnro 2018/185

HAKIJA

Warner Bros. Entertainment Inc.

ASIAAN OSALLINEN Elisa Oyj

ASIA

Teleliittymän haltijan yhteystietojen saaminen tekijänoikeuslain 60 a §:n nojalla

ASIAN KÄSITTELY MARKKINAOIKEUDESSA

Hakemus

Warner Bros. Entertainment Inc. (jäljempänä myös hakija) on 2.5.2018 markkinaoikeuteen saapuneessa hakemuksessaan ja 8.5.2018 sekä 18.9.2018 saapuneissa hakemuksen täydennyksissään vaatinut, että markkinaoikeus määrää Elisa Oyj:n antamaan käyttäjien yhteystiedot sille kuuluvista, hakemuksen liitteestä ilmenevistä teleliittymistä liitteessä mainittuina aikoina.

Käyttäjän yhteystiedoilla tarkoitetaan kaikkea sitä tietoa, mitä Elisa Oyj:llä on liittymän käyttäjästä mukaan lukien kaikki liittymän tilaajan tiedot. Hakemus koskee vain ei-viranomaiskäyttöön tarkoitettuja tietoja, joita teleyritys säilyttää omaan käyttöönsä.

Hakija on havainnut, että hakemuksen liitteessä yksilöidyistä internetliittymistä on ilman sen lupaa saatettu yleisön saataviin BitTorrent-vertaisverkossa elokuvateoksia, joiden tekijänoikeudet kuuluvat sille. Internetliittymistä on saatettu yleisön saataviin tekijänoikeuksien suojan kannalta merkittävässä määrin tekijänoikeudella suojattua aineistoa ilman hakijan suostumusta loukaten näin sen tekijänoikeutta. Hakija on sitoutunut olemaan luovuttamatta henkilötietoja Euroopan unionin jäsenvaltioiden alueen tai Euroopan talousalueen ulkopuolelle.

Hakija on kiinnittynyt sen teoksia jakaviin parviin vertaisverkossa valvontaohjelmalla, joka kirjaa lokitiedostoihin olennaiset tiedot kustakin parveen kiinnittyneestä IP-osoitteesta. Hakija on tehnyt koelatauksen kunkin IP-osoitteen kohdalta varmistaen, että nämä todella ovat sallineet lataamiensa teosten edelleen jakamisen. Koelatauksen tulosta on myös verrattu hakijan teoksiin, millä on varmistettu, että tiedoston jakaminen on loukannut hakijan tekijänoikeutta.

Markkinaoikeus on päätöksissään linjannut, että yksittäistä teosta koskeva tekijänoikeuden loukkaus on tapahtunut tekijänoikeuslain 60 a §:n tarkoittamalla tavalla merkittävässä määrin, kun se on voitu vahvistaa koepalojen latauksin, joita on määrältään varsin paljon eli vähintään 250.

Toisaalta markkinaoikeus on katsonut 12.6.2017 antamassaan päätöksessä numero 333/17, että myös useaan teokseen kohdistunut saataviin saattaminen osoittaa oikeudenloukkauksen merkittävyyttä. Hakijalla on siten oikeus saada yhteystiedot myös sellaisista teleliittymistä, joista ei ole ladattu määrällisesti paljon koepaloja, mutta joista on loukattu usean hakijan teoksen oikeutta.

Hakemuksen liitteessä 1 sarake ”Hakijan koepalat” osoittaa kunkin teleliittymän osalta niiden koepalojen lukumäärän, jolla teleliittymästä välitettyjen teosten on varmistettu loukkausten hakijan teoksia. Hakijan esittämä näyttö ei sisällä sellaisia koepaloja, joilla liittymästä on havaittu tekijänoikeuden loukkaus jonkin toisen tahon omistamaan teokseen.

Mainitussa liitteessä sarake ”Muut liittymän IP-osoitteet” tarkoittaa muita IP-osoitteita, joista hakija on havainnut teknisesti ja ajallisesti yhtenevästi teostensa oikeudenloukkauksia. Näistä IP-osoitteista havaitut oikeudenloukkaukset ovat peräisin samasta teleliittymästä teknisten jälkien eli käytettyjen tietoliikenneporttien, BitTorrent-asiakasohjelmien ja vertaisverkon parvien perusteella. Muiden liittymän IP-osoitteiden yhteystietoja ei pyydetä luovutettaviksi. Muut oikeudenloukkaukseen käytetyt IP osoitteet ilmentävät sitä, että oikeudenloukkaus on jatkunut IP-osoitteen vaihtumisesta huolimatta. Hakijan lataamat koepalat ovat peräisin kaikista luetteloiduista IP-osoitteista. Teknisesti yhtenevät havainnot oikeudenloukkauksista voidaan päätellä samaan teleliittymään kuuluviksi myös ilman teleoperaattorin antamaa vahvistusta.

Hakemuksen liitteessä 1 esitetystä näytöstä ei ole pääteltävissä, kuinka toistuvaa tai pitkäkestoista teleliittymästä tapahtunut yleisön saataviin saattaminen on ollut. Toistuvuus tai pitkäkestoisuus eivät kuitenkaan ole tekijänoikeuslain 60 a §:n mukaisia edellytyksiä yhteystietojen luovuttamiselle, vaan kyse on ainoastaan eri tavoista todeta lainkohdan edellyttämä merkittävyys. Koepalojen tai loukattujen teosten suuri lukumäärä osoittaa oikeudenloukkauksen merkittävyyttä ajallisuudesta riippumatta. Oikeudenhaltijan kannalta vahinko on yhtä merkittävä riippumatta siitä, ovatko oikeudenloukkaukset tapahtuneet peräkkäin vai yhtäaikaaisesti.

Hakemuksen liitteenä 34 on tarkennettu valvontaohjelman lokitiedoston ote, joka ilmentää liitteessä 1 tarkoitettujen koepalojen ensimmäisen ja viimeisen aikaleiman sekä luettelon liittymästä loukatuista hakijan teoksista. Oikeudenloukkauksen merkittävyyden voi määrittää myös ilman ilman oikeudenloukkauksen pitkäkestoisuuden todentamista, joten hakijan toimittama lisäselvitys voidaan tulkita ainoastaan oikeudenloukkausten merkittävyyttä lisäävästi.

Asiakirjatodisteet 9–12, 15–16, 18–31 ja 35–59 sisältävät hakijan elokuvateosten myynti- ja markkinointimateriaalia alkuperäisenä painokoneversiona. Alkuperäiset tiedostot sisältävät painokoneen ja leikkurin edellyttämät tiedot autenttista vastaavan materiaalin valmistamiseksi. Tietojen luovuttaminen voi aiheuttaa hakijalle vahinkoa, sillä aineistoa voidaan hyödyntää hakijan oikeutta loukkaavassa tallennepiratismassa. Mainitut asiakirjat tulee siten määrätä salassapidettäväksi.

Asiaan osallisen lausumat

Elisa Oyj on lausumassaan 29.5.2018 esittänyt muun ohella, että markkinaoikeuden kussakin yksittäistapauksessa arvioitava, täyttyvätkö perusteet määrätä teleyritys selvittämään ja luovuttamaan kukin hakijan vaatima yksittäinen yhteystieto. Pelkästä koepalojen määrästä ei sellaisenaan ole pääteltävissä, kuinka toistuvaa tai pitkäkestoista teleliittymästä tapahtunut yleisön saataviin saattaminen on, tai mitä tosiasiallista merkitystä jakamisella on ollut.

Lisäksi Elisa Oyj:llä on esittänyt, että sillä ei vielä ole tiedossaan sitä, onko hakijan vaatimien yhteystietojen selvittäminen ja luovuttaminen hakijalle mahdollista. Mikäli tiedot eivät eri syistä ole selvitettävissä ja luovutettavissa, ei niiden selvitys ja luovutus hakijalle ole mahdollista. Joka tapauksessa tekijänoikeuslain 60 a §:n mukaisissa tapauksissa hakijalle ei voida selvittää eikä luovuttaa tietoja, joita säilytetään ainoastaan rikosten selvittämiseksi ja syyteharkintaan saattamiseksi tai joita lain perusteella voivat saada säilytysvelvollisilta yrityksiltä ainoastaan ne viranomaiset, joilla on lain perusteella oikeus saada tiedot.

Elisa Oyj on lisäksi vaatinut, että sille korvataan tekijänoikeuslain 60 a §:n 3 momentin mukaisesti kaikki tietojen luovuttamismääräyksien täytäntöönpanosta aiheutuneet kulut ja kustannukset täysimääräisesti.

Elisa Oyj on lausumassaan 31.8.2018 muun ohella esittänyt, että tekijänoikeusloukkauksen merkittävyyskynnyksen harkinnassa tulisi huomioida myös loukkauksen ajallinen ulottuvuus merkittävyyttä lisäävänä tai sitä vähentävänä tekijänä.

ASIAKIRJATODISTELU

Warner Bros. Entertainment Inc.

1. Suomeksi käännetty ote valvontaohjelman lokitiedostosta
2. Luettelo hakijan valvomista teoksista
3. Assignment agreement, Warner Bros. Pictures, a Division of WB Studio Enterprises Inc. / Warner Bros. Entertainment Inc., 1.1.2006 (salassa pidettävä)

4. Assignment agreement, Warner Bros. Pictures Television, a Division of WB Studio Enterprises Inc. / Warner Bros. Entertainment Inc., 1.12.2008 (salassa pidettävä)
5. Assignment agreement, Bonanza Productions Inc. / Warner Bros. Entertainment Inc., 1.12.2008 (salassa pidettävä)
6. Otteita Yhdysvaltain tekijänoikeusrekisteristä koskien televisiosarjaa Arrow
7. Ote Yhdysvaltain tekijänoikeusrekisteristä koskien elokuvaa Dunkirk
8. Otteita Yhdysvaltain tekijänoikeusrekisteristä koskien televisiosarjaa The Big Bang Theory
9. 2 Broke Girls: The Complete Series DVD-kannet (salassa pidettävä)
10. Blindspot Season 1 DVD-kannet (salassa pidettävä)
11. Fantastic Beasts and Where to Find Them -juliste (salassa pidettävä)
12. Gotham Season 1 Blu-ray-kannet (salassa pidettävä)
13. Ote Yhdysvaltain tekijänoikeusrekisteristä koskien teosta IT
14. Ote Yhdysvaltain tekijänoikeusrekisteristä koskien teosta Justice League
15. Kong Skull Island -juliste (salassa pidettävä)
16. Legends of Tomorrow Season 1 DVD-kannet (salassa pidettävä)
17. Otteita Yhdysvaltain tekijänoikeusrekisteristä koskien televisiosarjaa Lethal Weapon
18. Live by Night -juliste (salassa pidettävä)
19. Lucifer Season 1 DVD-kannet (salassa pidettävä)
20. Pretty Little Liars Season 1 DVD-kannet (salassa pidettävä)
21. Shameless Season 1 DVD-kannet (salassa pidettävä)
22. Sully-juliste (salassapidettävä)
23. Supergirl Season 1 DVD-kannet (salassa pidettävä)
24. Supernatural Seasons 1–7 DVD-kannet (salassa pidettävä)
25. The 100 Season 1 DVD-kannet (salassa pidettävä)
26. The Accountant -juliste (salassa pidettävä)
27. The Flash Season 1 Blu-ray-kannet (salassa pidettävä)
28. The Originals Season 1 DVD-kannet (salassa pidettävä)
29. The Vampire Diaries Seasons 1–7 DVD-kannet (salassa pidettävä)
30. War Dogs -juliste (salassa pidettävä)
31. Westworld Season 1 DVD-kannet (salassa pidettävä)
32. Kooste asiakirjatodisteita 9–12, 15–16 ja 18–31 koskevista tekijänoikeusmerkinnöistä
33. Tarkempi loki hakemuksen IP-osoitteesta numero 477 havaitusta loukkauksesta (salassa pidettävä)
34. Valvontaohjelman lokitiedoston ote teoskohtaisesti
35. Arrow DVD-kannet (kaudet 1–2) (salassa pidettävä)
36. Arrow Blu-ray- ja DVD-kannet (kaudet 3–5) (salassa pidettävä)
37. Blindspot DVD-kannet (kausi 2) (salassa pidettävä)
38. Gotham DVD-kannet (kaudet 1–3) (salassa pidettävä)
39. Legends of Tomorrow DVD-kannet (kausi 2) (salassa pidettävä)
40. Lethal Weapon Blu-ray-kannet (kausi 1) (salassa pidettävä)
41. Lucifer DVD-kannet (kausi 2) (salassa pidettävä)
42. Pretty Little Liars DVD-kannet (kaudet 1–7) (salassa pidettävä)
43. Shameless DVD-kannet (kaudet 2–3) (salassa pidettävä)
44. Shameless DVD-kannet (kausi 4) (salassa pidettävä)

45. Shameless DVD-kannet (kaudet 6–7) (salassa pidettävä)
46. Supergirl DVD-kannet (kaudet 2–3) (salassa pidettävä)
47. Supernatural DVD-kannet (kaudet 8–9) (salassa pidettävä)
48. Supernatural DVD-kannet (kaudet 10–11) (salassa pidettävä)
49. Supernatural Blu-ray-kannet (kausi 12) (salassa pidettävä)
50. Supernatural DVD-kannet (kausi 13) (salassa pidettävä)
51. The 100 DVD-kannet (kaudet 2–4) (salassa pidettävä)
52. The 100 DVD-kannet (kausi 5) (salassa pidettävä)
53. The Big Bang Theory DVD-kannet (kaudet 1–6) (salassa pidettävä)
54. The Big Bang Theory DVD-kannet (kaudet 7–9) (salassa pidettävä)
55. The Big Bang Theory DVD-kannet (kaudet 10–11) (salassa pidettävä)
56. The Flash DVD-kannet (kaudet 2–3) (salassa pidettävä)
57. The Originals Blu-ray- ja DVD-kannet (kaudet 2–4) (salassa pidettävä)
58. The Originals DVD-kannet (kausi 5) (salassa pidettävä)
59. The Vampire Diaries DVD-kannet (kausi 8) (salassa pidettävä)
60. Kooste televisiosarjojen tekijänoikeusmerkinnöistä
61. Tuloste tekijänoikeusrekisteristä Arrow, kausi 6
62. Tuloste tekijänoikeusrekisteristä Blindspot, kausi 3
63. Tuloste tekijänoikeusrekisteristä Gotham, kausi 4
64. Tuloste tekijänoikeusrekisteristä Legends of Tomorrow, kausi 3
65. Tuloste tekijänoikeusrekisteristä Lethal Weapon, kausi 2
66. Tuloste tekijänoikeusrekisteristä Lucifer, kausi 3
67. Tuloste tekijänoikeusrekisteristä Shameless, kaudet 5 ja 8
68. Tuloste tekijänoikeusrekisteristä The Flash, kausi 4
69. Tuloste tekijänoikeusrekisteristä Westworld, kausi 2
70. IMDb:n luettelo jaksoista Arrow, kausi 6
71. IMDb:n luettelo jaksoista Blindspot, kausi 3
72. IMDb:n luettelo jaksoista Gotham, kausi 4
73. IMDb:n luettelo jaksoista Legends of Tomorrow, kausi 3
74. IMDb:n luettelo jaksoista Lethal Weapon, kausi 2
75. IMDb:n luettelo jaksoista Lucifer, kausi 3
76. IMDb:n luettelo jaksoista Shameless, kausi 5
77. IMDb:n luettelo jaksoista Shameless, kausi 8
78. IMDb:n luettelo jaksoista The Flash, kausi 4
79. IMDb:n Tiedot Shameless-televisiosarjan muista nimistä

MARKKINAOIKEUDEN RATKAISU

Salassapitomääräys

Warner Bros. Entertainment Inc.:n vaatimuksesta, jota Elisa Oyj ei ole vastustanut, markkinaoikeus määrää oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain 10 ja 11 §:n nojalla liikesalaisuuksia sisältävinä salassa pidettäväksi hakijan asiakirjatodisteet 3–5 ja 33. Lisäksi markkinaoikeus määrää hakijan vaatimuksesta, jota Elisa Oyj ei ole vastustanut, oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain 10 §:n ja 11 §:n nojalla salassa pidettäväksi

hakijan asiakirjatodisteet 9–12, 15–16, 18–31 ja 35–59, sillä nämä asiakirjat sisältävät tietoa liikesalaisuutta vastaavista yksityisen elinkeinotoimintaa koskevista seikoista, joista tiedon antaminen aiheuttaisi elinkeinonharjoittajalle taloudellista vahinkoa

Markkinaoikeus määrää asiakirjatodisteet 3–5, 9–12, 15–16, 18–31, 33 ja 35–59 pidettäväksi salassa 10 vuotta asian vireille tulosta lukien eli 2.5.2028 saakka.

Pääasiantarkaisun perustelut

Hakijan oikeudet

Warner Bros. Entertainment Inc:lle on sen ilmoituksen mukaan sopimuksin siirtynyt kysymyksessä olevien elokuvateosten ja televisiosarjojen oikeudet siten, että sillä on oikeus esittää asiassa tekijänoikeuslakiin perustuvia vaatimuksia.

Tekijänoikeuslain 63 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan lain tekijänoikeutta koskevia säännöksiä sovelletaan elokuvateokseen, jonka tuottajan päätoimipaikka tai vakinainen asuinpaikka on Suomessa. Tässä tapauksessa kysymys on hakijan ilmoituksen mukaan elokuvista, joiden tuottajien kotipaikka on Yhdysvalloissa. Yhdysvallat ja Suomi ovat liittyneet Bernin yleissopimukseen taiteellisten ja kirjallisten teosten suojaamisesta (SopS 79/1986, jäljempänä Bernin sopimus).

Bernin sopimuksen 4 artiklan a kohdan mukaan yleissopimuksen mukaista suojaa sovelletaan sellaisten elokuvateosten tekijöihin, joiden valmistajan päätoimipaikka tai vakinainen asuinpaikka on liittomaassa.

Bernin sopimuksen 5 artiklassa on määräykset kansallisesta kohtelusta. Artiklan 1 kohdan mukaan tekijöillä on sopimuksessa suojattujen teostensa osalta muissa liittomaissa kuin teoksen alkuperämaassa ne oikeudet, jotka niiden maiden asianomaisissa laeissa nyt tai vastedes myönnetään niiden omille kansalaisille, samoin kuin tässä yleissopimuksessa erityisesti myönnetyt oikeudet.

Bernin sopimuksen 14 bis artiklan 2 a kohdan mukaan se, kenelle elokuvateoksen tekijänoikeus kuuluu, määräytyy sen maan lainsäädännön mukaan, jossa suojaa vaaditaan.

Tekijänoikeuslain 7 §:n 1 momentin mukaan tekijänä pidetään, jollei näytetä toisin olevan, sitä, jonka nimi taikka yleisesti tunnettu salanimi tai nimimerkki yleiseen tapaan pannaan teoksen kappaleeseen tai ilmaistaan saatettaessa teos yleisön saataviin.

Hakija on asiavaltuutensa osoittaakseen toimittanut markkinaoikeudelle Yhdysvaltojen tekijänoikeusrekisterin otteita teoksista, teosten kansia ja elokuvajulisteita sekä lisenssisopimukset, joista käy ilmi muun ohella, että

hakijalla on oikeus ryhtyä toimiin teoksiin kohdistuvien oikeudenloukkausten johdosta.

Edellä mainituilla perusteilla markkinaoikeus katsoo, että hakijalla on asiavaltuus asiassa ja oikeus esittää tekijänoikeuslakiin perustuvia vaatimuksia hakemuksen kohteena olevista teoksista.

Yhteystietojen luovuttamista koskevat oikeudelliset lähtökohdat

Tekijänoikeuslain 60 a §:n 1 momentin mukaan tekijällä tai hänen edustajallaan on oikeus tuomioistuimen määräyksellä salassapitosäännösten estämättä yksittäistapauksessa saada lähettimen, palvelimen tai muun sellaisen laitteen ylläpitäjältä taikka muulta välittäjänä toimivalta palvelun tarjoajalta yhteystiedot sellaisesta teleliittymästä, josta tekijän oikeuksien suojan kannalta merkittävässä määrin saatetaan yleisön saataviin tekijänoikeudella suojattua aineistoa ilman tekijän suostumusta. Tiedot tulee antaa ilman aiheetonta viivytystä. Tietojen luovuttamista koskevan asian käsittelyssä noudatetaan oikeudenkäymiskaaren 8 lukua. Tuomioistuin voi määrätä yhteystietojen turvaamisesta noudattaen oikeudenkäymiskaaren 7 lukua.

Hallituksen esityksestä (HE 28/2004 vp) antamassaan lausunnossa eduskunnan lakivaliokunta on ehdotettujen tekijänoikeutta loukkaavan aineiston saannin estämistä koskevien tekijänoikeuslain 60 a–60 d §:n osalta todennut yleisinä lähtökohtina muun ohella (LaVL 5/2005 vp s. 8), että laittoman toiminnan estämiseksi tulee olla käytettävissä riittävät keinot. Ensisijaisesti näiden keinojen tulee kohdistua siihen henkilöön, jonka väitetään saattavan yleisön saataviin tekijänoikeudelle suojattua aineistoa ilman tekijän suostumusta. Sekä viestinnän vapauden turvaamisen näkökulmasta yleensä, että väitetyn loukkaajan oikeusturvan kannalta erityisesti on tärkeää, että tällaisille viestinnän harjoittamiseen puuttuville toimille asetetaan riittävät edellytykset ja että asiassa noudatettava menettely sisältää takeet kaikkien osapuolten oikeuksien huomioon ottamisesta.

Lakivaliokunta on edellä mainitussa lausunnossaan ehdotetun 60 a §:n osalta todennut (s. 8–9), että koska tietoja ei luovuteta viranomaiselle vaan suoraan toiselle yksityiselle, säännös sisältää myös luovuttamisvelvollisuutta rajaavan edellytyksen. Tietoja voidaan luovuttaa vain sellaisen liittymän osalta, josta tekijän oikeuksien suojan kannalta merkittävässä määrin saatetaan yleisön saataviin tekijänoikeutta loukkaavaa aineistoa.

Lakivaliokunta on edellä mainitussa lausunnossaan myös todennut (s. 9), että viime kädessä tuomioistuimen tehtävänä on valvoa, että aineiston yleisön saataville saattaminen laajuudeltaan ylittää tämän merkittävyyskynnyksen. Jos tämä kriteeri ei täyty, tekijällä tai hänen edustajallaan on aina mahdollisuus kääntyä asiassa poliisin puoleen. Lisäksi lakivaliokunta on todennut, että säännöksessä tarkoitettu korvausvelvollisuus on oletettavasti samalla omiaan suuntaamaan

pykälässä tarkoitettuja tietojen luovuttamispyyntöjä tekijänoikeuden suojan toteuttamisen kannalta merkityksellisiin tapauksiin.

Tekijänoikeuslain 60 a §:n säännös liittyy tekijänoikeuslain muutokseen, jolla on saatettu kansallisesti voimaan tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistamisesta tietoyhteiskunnassa annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/29/EY. Mainitun direktiivin 8 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että oikeudenhaltijoilla on mahdollisuus hakea kieltoa tai määräystä sellaisia välittäjiä vastaan, joiden palveluita kolmas osapuoli käyttää tekijänoikeuden tai lähioikeuden rikkomiseen. Tekijänoikeuslain muuttamiseen johtaneessa edellä mainitussa hallituksen esityksessä (HE 28/2004 vp) ei ehdotettu erillistä tietojen luovuttamista koskevaa säännöstä, vaan tekijänoikeuslain 60 a § lisättiin lakivaliokunnan aloitteesta lakiin erillisen sääntelyn tarpeen tultua esiin lainsäädäntöprosessin aikana. Lakivaliokunta kuitenkin painotti edellä mainitussa lausunnossaan (s. 8), että säännöstä on syytä tarkastella uudelleen, kun saatetaan kansallisesti voimaan teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamisen varmistamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/48/EY. Säännöstä ei kuitenkaan tuossa yhteydessä tarkasteltu uudestaan eikä säännökseen ole tehty tältä osin muutoksia.

Euroopan unionin tuomioistuin on ratkaisuisaan arvioinut sitä, kuinka edellä mainittuja direktiivejä sekä henkilötietojen käsittelystä ja yksityisyyden suojasta sähköisen viestinnän alalla annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2002/58/EY (sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi) on tulkittava arvioitaessa tunnistamistietojen luovuttamista koskevia edellytyksiä siviiliprosessia varten (muun muassa tuomio 29.1.2008, Promusicae, C-275/06, EU:C:2008:54 ja tuomio 19.4.2012, Bonnier Audio ym., C-461/10, EU:C:2012:219).

Sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin viestinnän luottamuksellisuutta koskevan 5 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on kansallisella lainsäädännöllä varmistettava yleisen viestintäverkon ja yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen välityksellä tapahtuvan viestinnän ja siihen liittyvien liikennetietojen luottamuksellisuus. Mainitun direktiivin 6 artiklassa säädetään tilaajia ja käyttäjiä koskevien liikennetietojen käsittelystä.

Sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin 15 artiklan 1 kohdasta ilmenee, että jäsenvaltiot voivat toteuttaa lainsäädännöllisiä toimenpiteitä, joilla rajoitetaan muun ohella mainitun direktiivin 5 ja 6 artiklassa säädettyjen oikeuksien ja velvollisuuksien soveltamisalaa, jos tällaiset rajoitukset ovat välttämättömiä, asianmukaisia ja oikeasuhteisia tiettyjen säädettyjen päämäärien toteuttamiseksi ja edellyttäen, että toimenpiteet ovat unionin oikeuden yleisten periaatteiden kuten perusoikeuksien mukaisia.

Unionin tuomioistuin on katsonut, ettei sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin 15 artiklan 1 kohdassa suljeta pois jäsenvaltioiden

mahdollisuutta säätää velvollisuudesta paljastaa henkilötietoja siviiliprosessin yhteydessä, mutta siinä ei myöskään aseteta näille valtioille velvollisuutta säätää tällaista velvollisuutta (ks. em. tuomio *Promusicae*, 54–55 kohta ja em. tuomio *Bonnier Audio ym.*, 54–55 kohta). Myöskään muut edellä mainitut direktiivit tai kansainväliset sopimukset eivät sisällä tällaista velvollisuutta (ks. em. tuomio *Promusicae*, 57–60 kohta ja em. tuomio *Bonnier Audio ym.*, 55 kohta). Jäsenvaltioiden viranomaisten ja tuomioistuinten on tällaisia toimenpiteitä täytäntöön pannessaan tulkittava kansallista oikeuttaan mainittujen direktiivien mukaisesti tavalla, jolla voidaan varmistaa unionin oikeusjärjestyksessä suojattujen eri perusoikeuksien välinen tasapaino sekä yleisten oikeusperiaatteiden, kuten suhteellisuusperiaatteen noudattaminen (ks. em. tuomio *Promusicae*, 68 ja 70 kohta ja em. tuomio *Bonnier Audio ym.*, 59–61 kohta).

Unionin tuomioistuin on sittemmin liikennetietojen säilyttämistä ja luovuttamista viranomaiselle koskevassa ratkaisussaan todennut, että koska jäsenvaltiot voivat sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin 15 artiklan 1 kohdan nojalla rajoittaa viestinnän ja siihen liittyvien liikennetietojen luottamuksellisuuden varmistamista koskevan lähtökohtaisen velvollisuuden ulottuvuutta, sitä on unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kuitenkin tulkittava suppeasti (tuomio 21.12.2016, *Tele2 Sverige ja Watson ym.*, C-203/15 ja C-698/15, EU:C:2016:970, 89 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

Unionin tuomioistuin on viimeksi mainitun ratkaisunsa perusteluissa viitannut sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin 15 artiklan 1 kohtaan ja siihen, että jäsenvaltiot voivat toteuttaa viestinnän ja siihen liittyvien liikennetietojen luottamuksellisuuden periaatteesta poikkeavan toimenpiteen, jos se on välttämätön, asianmukainen ja oikeasuhteinen demokraattisen yhteiskunnan toimenpide tässä säännöksessä ilmaistuihin tavoitteisiin nähden. Tuomioistuin on todennut edelleen, että mainitun direktiivin johdanto-osan 11 perustelukappaleessa täsmennetään, että tällaisen toimenpiteen on ”ehdottomasti” oltava oikeassa suhteessa sen tarkoitukseen nähden (em. tuomion 95 kohta). Tuomioistuin on vielä todennut, että suhteellisuusperiaatteen noudattaminen perustuu myös unionin tuomioistuimen vakiintuneeseen oikeuskäytäntöön, jonka mukaan yksityiselämän kunnioitusta koskevan perusoikeuden suoja unionin tasolla edellyttää, että henkilötietojen suoja koskevat poikkeukset ja rajoitukset on toteutettava täysin välttämättömän rajoissa (em. tuomion 96 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

Markkinaoikeus toteaa, että edellä todetuista ratkaisuista ilmenevällä tavalla yhteystietojen luovuttaminen siviiliprosessissa on mahdollista edellyttäen, että tämä toteutetaan ja säännöksiä tulkitaan suhteellisuusperiaatteen mukaisesti. Unionin tuomioistuin on viimeksi mainitussa ratkaisussaan kuitenkin edelleen korostanut tällaisten poikkeusperusteiden suppeaa tulkintaa ja sitä, että toimenpiteiden on

ehdottomasti oltava oikeassa suhteessa tarkoitukseen nähden ja ne on toteutettava täysin välttämättömän rajoissa.

Arviointi tietojen luovuttamisen edellytyksistä

Hakemukseen liitetyn valvontaohjelman lokitiedoista muodostettujen taulukoiden perusteella tässä asiassa voidaan katsoa saatetun riittävän todennäköiseksi, että kustakin mainitussa liitteessä yksilöidystä IP-osoitteesta on liitteessä yksilöitynä ajankohtana saatettu niin sanotussa BitTorrent-vertaisverkossa yleisön saataviin tekijänoikeudella suojattua aineistoa.

Hakijalla on edellä todetun mukaisesti oikeus esittää kysymyksessä olevaan suojattuun aineistoon perustuvia vaatimuksia. Hakemuksessa ilmoitetun mukaan mainittu yleisön saataviin saattaminen on tapahtunut ilman oikeudenhaltijan suostumusta.

Markkinaoikeus voi tekijänoikeuslain 60 a §:n nojalla määrätä kysymyksessä olevan viestinnän välittäjän luovuttamaan yhteystiedot sellaisesta teleliittymästä, josta tekijän oikeuksien suojan kannalta merkittävässä määrin saatetaan yleisön saataviin tekijänoikeudella suojattua aineistoa ilman oikeudenhaltijan suostumusta. Kyseisellä merkittävyysskynnyksellä on pyritty kohdistamaan menettelyt riittävän moitittaviin, tietyn vakavuusasteen ylittäviin tekoihin. Pykälää sovellettaessa on erityisesti oikeudenloukkauksen merkittävyyttä arviotaessa kysymys yhtäältä oikeudenhaltijan omaisuudensuojan ja sen toteuttamiseen liittyvien oikeussuojakeinojen käytettävyyden sekä toisaalta hakemuksessa tarkoitettujen IP-osoitteita vastaavien teleliittymien haltijoiden henkilötietojen sekä viestintää koskevien tietojen luottamuksellisuuden ja siten yksityiselämän suojan välisestä punninnasta. Merkittävässä määrin -kriteerin täyttymistä tulee arvioida kunkin teleliittymän ja tässä tapauksessa IP-osoitetta koskevan havainnon osalta erikseen ottaen arvioinnissa huomioon sekä oikeudenhaltijan että kunkin teleliittymän haltijan edellä mainitut intressit.

Asiassa on näin ollen vielä arvioitava, onko tekijänoikeudella suojatun aineiston saataviin saattamista katsottava asiassa esitetyn selvityksen perusteella tapahtuneen kustakin teleliittymästä eli tässä tapauksessa kustakin tietyllä ajanhetkellä yksilöidystä IP-osoitteesta tekijän oikeuksien suojan kannalta merkittävässä määrin.

Hakija on esittänyt selvityksenä kunkin teleliittymää koskevan havainnon osalta ladattujen koepalojen määrän, selvityksen siitä koska ensimmäinen ja viimeinen koepala on ladattu sekä selvityksen tarkastettujen hakijan teosten määrästä ja mistä teoksista on kyse.

Tämän lisäksi hakija on eräiden havaintojen osalta liitteessä 1 esittänyt sarakkeen ”Muut liittymän ip-osoitteet”. Hakija on tältä osin ilmoittanut, että näiden liittymien osalta ladatut koepalat ovat peräisin kaikista luetteloiduista IP-osoitteista. Hakija on esittänyt, että sen lataamat

koepalat ovat tietoliikenneporttien, vertaisverkkoparvien ja BitTorrent-asiakasohjelmien perusteella samaa oikeudenloukkausta. Hakijan mukaan teknisesti yhtenevät havainnot oikeudenloukkauksista voidaan päätellä samaan teleliittymään kuuluviksi myös ilman teleoperaattorin antamaa vahvistusta.

Hakija on toimittanut esimerkkinä selvityksen yhden havainnon osalta siitä, millä perusteella eri IP-osoitteet on päätelty samaan teleliittymään kuuluviksi. Markkinaoikeus toteaa, että esitetyn yksittäisen tapauksen perusteella ei ole edellytyksiä tehdä päätelmiä käytetyn menetelmän luotettavuudesta ja yleistettävyydestä kaikkia muita havaintoja koskevaksi. Lisäksi kun mainitusta havainnosta teleliittymän tietoja ei jäljempänä lausutu perusteiden muutoinkaan määrätä luovutettavaksi, ei kyseisestä selvityksestä ole tarpeen lausua enemmän. Näin ollen sellaisten havaintojen osalta, joissa on mainittu myös muu IP-osoite, ei voida pitää riittävän luotettavasti selvitettyä, että kaikki mainitut IP-osoitteet ovat kuuluneet hakemuksen kohteena olevaan teleliittymään. Siten myös kun hakijan ilmoittaman mukaan ladatut koepalat ovat peräisin kaikista IP-osoitteista, ei ladattujen koepalojen määrästä ole riittävän luotettavasti pääteltävissä, että ne ovat peräisin samasta hakemuksen kohteena olevasta teleliittymästä. Näin ollen kyseiseltä osin on jäänyt selvittämättä, että hakemuksessa mainitun teleliittymän osalta merkittävässä määrin -edellytys täyttyy ja hakemus on siten hylättävä näiden havaintojen osalta.

Edellä selostetulla tavalla hakija on toimittanut selvitystä kustakin teleliittymästä yleisön saataviin saatetuista sille kuuluvien teosten määrästä, yhdestä liittymästä enimmillään 221 ja vähimmillään yksi. Markkinaoikeus toteaa, että yleisön saataviin saatettujen teosten määrä voi olla merkityksellinen arvioitaessa sitä, onko merkittävyyssynnys ylittynyt, mutta yksinomaan tämän lukumäärän perusteella ei voida välttämättä todeta edellytyksen täyttyneen, eikä tällaista päätelmää ole tehtävissä ainakaan niissä tapauksissa, jossa yleisön saataviin saatettuja teoksia on ollut vain muutamia. Toimitetusta selvityksestä ei ole myöskään käynyt ilmi, miten koepalat ovat jakautuneet teoskohtaisesti. Selvityksen perusteella ei ole siten poissuljettua, että yleisön saataviin saattamista ei voida pitää kokonaisuutena kovin merkittävänä esimerkiksi sen vuoksi, että teoksista on ladattu vain muutamia koepaloja.

Hakijan toimittamasta selvityksestä koepalojen määrästä markkinaoikeus toteaa seuraavaa. Hakemuksessa on kyse yhteensä 1.156 IP-osoitteesta. Ladattujen teosten koepalojen määrä on vaihdellut liitteessä 34 ilmoitettujen tietojen mukaan välillä 2–220791. Esimerkiksi noin 240 tapauksessa on koepalojen määrä ollut yli 500. Koepalojen määrä on ollut 100–499 hieman yli 300 tapauksessa ja lopuissa noin 600 tapauksessa vähemmän kuin 100. Liitteellä 34 on myös esitetty selvitys siitä, koska ensimmäinen ja viimeinen koepala on kustakin liittymästä ladattu. Pisimmillään havaintoja on tehty noin puolentoista vuoden, lyhimmillään alle vuorokauden ajan. Pääsääntöisesti havaintojen välin ollessa lyhyt myös ladattujen koepalojen määrä on ollut vähäinen,

mutta eräissä tapauksissa koepaloja on saatettu ladata myös runsaasti yhden vuorokauden aikana.

Markkinaoikeus katsoo mainitun ilmentävän sitä, ettei muutaman sadankaan koepalan lataamisesta ole välttämättä sellaisenaan tehtävissä luotettavia päätelmiä yleisön saataviin saattamisen merkittävyydestä. Koepalojen määrällä tehtyyn arviointiin liittyikin tiettyjä epävarmuustekijöitä liittyen muun ohella siihen, kuinka usein ja miten aktiivisesti koepaloja on ilmoitetun aikavälin sisällä ladattu. Siten koepalojen määrästä ja nyt ilmoitetuista aikatiedoista ei ole sellaisenaan yksiselitteisesti pääteltävissä, kuinka laajaa ja pitkäkestoista teleliittymästä tapahtunut yleisön saataviin saattaminen on ollut.

Tässä tapauksessa asiassa esitetyn selvityksen rajoitukset ja puutteellisuudet huomioon ottaen markkinaoikeus katsoo, että hakija on esittänyt riittävän selvityksen tekijänoikeuslain 60 a §:ssä tarkoitetun merkittävyyssynnyksen ylittymisestä niiden teleliittymien osalta, joista yhdestä teoksesta koepaloja on ladattu eniten ja määrältään varsin paljon. Ottaen huomioon sen seikan, että selvityksestä ei ilmene, miten koepalat ovat jakautuneet teoksittain, luovutettavaksi ei ole määrättävä tietoja niistä teleliittymiä koskevista havainnoista, joista koepaloja on sinällään ladattu suhteellisen paljon, mutta joista keskimäärin ei ole ladattu yhtä teosta kohti varsin paljon koepaloja. Esitetyn selvityksen perusteella on mahdollista, että tällöin koepaloja ei ole ladattu yhdestäkään teoksesta tai kokonaisuutena arvioituna siinä määrin, että yleisön saataviin saattamista voitaisiin katsoa tapahtuneen merkittävässä määrin. Toisaalta teosten määrästä riippumatta tiedot on määrättävä luovutettavaksi niistä teleliittymistä, joista ladattujen koepalojen määrä on ollut huomattavan korkea.

Hakemuksessa tarkoitettujen tietojen luovuttaminen on välttämätöntä tekijänoikeuden loukkauksen selvittämiseksi ja vaatimuksen kohdentamiseksi teoksen yleisön saataville saattajaan. Edellä mainituissa olosuhteissa yleisön saataviin saattamista voidaan edellä mainitulla tavalla pitää siinä määrin merkittävänä, että oikeudenhaltijalla on oltava mahdollisuus puuttua siihen, vaikka se edellyttää teleliittymän haltijan yhteystietojen antamista oikeudenhaltijalle ja merkitsee puuttumista teleliittymän haltijan yksityisyyden suojaan. Teleliittymän haltijalle aiheutuvia haittoja rajoittaa se, että tekijänoikeuden haltija saa käyttää luovutettavia tietoja vain loukkauksen selvittämiseen ja vaatimusten esittämiseen sekä että väärinkäytösten estämiseksi tekijänoikeuden haltijaan sovelletaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain säännöksiä viestinnän luottamuksellisuudesta ja yksityisyyden suojasta, viestien ja tunnistamistietojen käsittelystä sekä tietoturvasta. Edellä mainituilla perusteilla markkinaoikeus katsoo, että tunnistamistietojen luovuttamista puoltavat syyt ovat mainituilta osin merkittävämpiä kuin tietojen luovuttamisesta teleliittymän haltijalle aiheutuva haitta.

Markkinaoikeus katsoo edellä mainituilla perusteilla, että 62 teleliittymästä on saatettu tekijänoikeuksien kannalta tekijänoikeuslain

60 a §:ssä tarkoitetulla tavalla merkittävässä määrin yleisön saataviin tekijänoikeudella suojattua aineistoa ilman tekijänoikeuksien haltijan suostumusta. Asiassa on sen vuoksi perusteet määrätä Elisa Oyj selvittämään ja antamaan hakijalle selvitettyt ja saatavilla olevat tämän päätöksen liitteessä yksilöityjä teleliittymiä koskevat yhteystiedot.

Kyseisiltä osin tiedot on määrättävä luovutettavaksi jäljempänä todetusti päätöslauselmasta ilmenevällä tavalla. Muilta osin hakemuksen hyväksymiselle ei ole nyt esitetyn selvityksen perusteella edellytyksiä.

Luovuttamismääräyksestä

Hakemuksen kohteena olevat havainnot ovat olleet ajalta 1.–18.4.2018. Tässä vaiheessa ei ole varmuudella todettavissa miltä osin hakemuksen kohteena olevat tiedot ovat saatavilla. Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 137 §:n 3 momentti ja ajan kulumisen huomioon ottaen tietojen saatavuus tulee näin ollen selvitettäväksi vasta päätöslauselmasta ilmenevää tietojen antamista koskevaa määräystä mahdollisesti täytäntöön pantaessa.

Markkinaoikeus katsoo, että luovutettavien yhteystietojen tulee sisältää sellaiset saatavissa olevat tiedot teleliittymän käyttäjästä ja tilaajasta, jotka mahdollistavat käyttäjän ja tilaajan tunnistamisen sekä tavoittamisen. Yhteystiedot tulee luovuttaa salassapitosäännösten estämättä.

Hakemuksessa esitetyt vaatimukset ovat perustuneet hakijalle sopimuksin myönnettyihin oikeuksiin. Hakija saa siten käyttää sille luovutettavia tietoja ainoastaan selvittääkseen ja esittääkseen sillä kysymyksessä olevan sopimuksen nojalla oleviin oikeuksiin perustuvia vaatimuksia tekijänoikeuslain nojalla Suomessa.

Elisa Oyj:n vaatimus

Elisa Oyj on vaatinut, että sille korvataan päätöksen täytäntöönpanosta aiheutuvat kulut. Markkinaoikeus toteaa, että tekijänoikeuslain 60 a §:n 3 momentin nojalla välittäjänä toimivalle palveluntarjoajalle on korvattava tietojen luovuttamismääräyksen täytäntöönpanosta aiheutuneet kulut sekä mahdollinen vahinko. Yhteystietojen luovuttamismääräystä koskevan hakemusasian yhteydessä ei kuitenkaan ole mahdollista ennakkollisesti velvoittaa hakijaa korvaamaan Elisa Oy:lle tietojen luovuttamismääräyksen täytäntöönpanosta tulevaisuudessa aiheutuvia kuluja. Elisa Oyj:n vaatimus on siten jätettävä tutkimatta ennenaikaisena.

Päätöslauselma

Markkinaoikeus määrää Elisa Oyj:n selvittämään ja antamaan Warner Bros. Entertainment Inc:lle käyttäjän ja tilaajan yhteystiedot tämän päätöksen liitteestä ilmenevistä teleliittymistä siinä mainittuina aikoina

siltä osin kuin tiedot ovat määräystä täytäntöön pantaessa sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 17 luvussa tarkoitettua Elisa Oyj:n omaa käyttöä varten saatavilla.

Warner Bros. Entertainment Inc. on sitoutunut olemaan luovuttamatta annettavia tietoja Euroopan talousalueen ulkopuolelle, ja se saa käyttää sille edellä mainituin tavoin luovutettavia yhteystietoja ainoastaan selvittäessään ja esittäessään sille hakemuksen kohteena oleviin teoksiin siirtyneitä oikeuksia koskevia Suomen tekijänoikeuslakiin perustuvia vaatimuksia Suomessa.

Markkinaoikeus hylkää hakemuksen muilta osin.

Markkinaoikeus jättää tutkimatta Elisa Oyj:n vaatimuksen täytäntöönpanokulujen korvaamisesta ennenaikaisena.

MUUTOKSENHAKU

Tähän ratkaisuun saa hakea muutosta korkeimmalta oikeudelta valittamalla vain, jos korkein oikeus niillä erityisillä perusteilla, jotka ilmenevät oheisesta valitusosoituksesta, myöntää valitusluvan.

Määräaika valitusluvan pyytämiseen ja valituksen tekemiseen päättyy 27.11.2018.

Markkinaoikeustuomari

Jukka Koivusalo

JAKELU

Warner Bros. Entertainment Inc; hakemusmaksu 250 euroa
Elisa Oyj; maksutta

VALITUSOSOITUS

Markkinaoikeuden ratkaisuun saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein oikeus oikeudenkäymiskaaren 30 luvun 3 §:n nojalla myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Valituslupa voidaan myöntää ainoastaan

- jos lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeää saattaa asia korkeimman oikeuden ratkaistavaksi, tai
- jos siihen on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen sellaisen oikeudenkäynti- tai muun virheen takia, jonka perusteella ratkaisu olisi purettava tai poistettava, tai
- jos valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Määräaika valitusluvan pyytämiseen ja valituksen tekemiseen

Korkeimmalle oikeudelle osoitettu muutoksenhakukirjelmä, joka sisältää valituslupahakemuksen ja valituksen, on toimitettava markkinaoikeuteen **60 päivän** kuluessa siitä päivästä, jona markkinaoikeuden ratkaisu annettiin.

Muutoksenhakukirjelmän toimittaminen

Muutoksenhakukirjelmä voidaan toimittaa **markkinaoikeuteen** henkilökohtaisesti, asiamiestä käyttäen, lähetin välityksellä, postitse, faksilla tai sähköpostilla. Muutoksenhakukirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen tuomioistuimen aukioloajan päättymistä. Aukiolo päättyy kello 16.15.

Markkinaoikeuden osoite:

Radanrakentajantie 5
00520 Helsinki
Faksi 029 564 3314
Sähköposti markkinaoikeus@oikeus.fi

Muutoksenhakukirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituslupahakemuksessa on mainittava

- markkinaoikeuden ratkaisu, johon haetaan muutosta
- se peruste, jolla valituslupaa haetaan
- syyt, joiden nojalla muutoksenhakija katsoo, että valitusluvan myöntämiseen on laissa tarkoitettu valitusluvan myöntämisen peruste.

Valituksessa on ilmoitettava

- miltä kohdin markkinaoikeuden ratkaisuun haetaan muutosta
- mitä muutoksia markkinaoikeuden ratkaisuun vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Muutoksenhakukirjelmässä on lisäksi mainittava

- hakijan nimi ja kotikunta
- hakijan tai hänen asiamiehensä yhteystiedot, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset hakijalle voidaan toimittaa.

Mikäli edellä mainituissa yhteystiedoissa tapahtuu muutoksia, uudet yhteystiedot on toimitettava kirjallisesti korkeimman oikeuden kirjaamoon.

Muutoksenhakukirjelmä on hakijan tai, jollei hän itse ole sitä laatinut, sen laatijan allekirjoitettava. Kirjelmän laatijan on samalla ilmoitettava nimensä ja kotikuntansa.

Muutoksenhakukirjelmän liitteet

Muutoksenhakukirjelmään on liitettävä

- markkinaoikeuden ratkaisu alkuperäisenä tai jäljennöksenä,
- ne asiakirjat, joista ilmeneviin seikkoihin hakija viittaa perusteinaan,
- asiamiehen valtakirja, jollei asiamies ole asianajaja tai julkinen oikeusavustaja taikka luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja.

Muutoksenhakija ei saa vedota muihin seikkoihin ja todisteisiin kuin niihin, jotka on esitetty markkinaoikeudessa, paitsi milloin hakija saattaa todennäköiseksi, ettei hän ole voinut vedota seikkaan tai todisteeseen markkinaoikeudessa tai että hänellä muuten on ollut pätevä aihe olla tekemättä niin.

Jos hakija haluaa esittää muutoksenhakemuksensa tueksi uusia todisteita, hänen on ne ilmoitettava ja lisäksi mainittava, mitkä seikat hän tahtoo näyttää toteen ja mistä syystä todistetta ei ole aiemmin esitetty.

Maksut

Muutoksenhakuasian käsittelystä korkeimmassa oikeudessa peritään oikeudenkäyntimaksu sen mukaan kuin laissa tarkemmin säädetään.